

TIPOLOGIA RELAȚIILOR SINTACTICE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

CIPRIANA-ELENA PEICA

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Tipologia relațiilor sintactice este o problematică complexă și controversată în literatura română de specialitate. Rolul acestei lucrări este de a evidenția, o dată în plus, acest aspect, iar scopul este acela de a sublinia premisele de cele multe ori eronate de la care se pornește în numeroasele clasificări făcute relațiilor sintactice, în condițiile în care considerăm că în limba română putem vorbi doar despre două tipuri de relații sintactice, și anume relația de coordonare și relația de subordonare, toate celelalte fiind doar variante și variații ale acestora.

În ceea ce privește clasificarea, denumirea și numărul relațiilor sau raporturile sintactice din limba română, în literatura de specialitate nu a existat și nu există unitate de păreri. Vom ilustra această afirmație făcând trimitere doar la câțiva autori și la câteva lucrări pentru a demonstra modul în care numărul raporturilor sintactice crește progresiv de la două până la șapte.

În *Gramatica Academiei* din 1966¹ se apreciază că există numai două raporturi sintactice: de *coordonare* și de *subordonare*. Pe aceeași linie de bilateralitate a raporturilor sintactice, se încadrează atât opinia Mioarei Avram exprimată în articolul *Introducere în sintaxă*, din vol. *Sinteze de limba română*: „atât în cadrul propoziției, cât și al frazei, raporturile sintactice sunt de două feluri: de coordonare și de subordonare (sau de determinare), fiecare dintre ele având diverse specii” (Avram 1981: 194), cât și cea a lui Vasile Șerban din lucrarea *Sintaxa limbii române*².

Iorgu Iordan în lucrarea *Limba română contemporană*³ face deosebire, pe de o parte, între raportul dintre subiect și predicat, iar, pe de altă parte, între raportul dintre părțile secundare de propoziție și regentele lor. Autorul consideră că în limba română există trei raporturi sintactice: *raportul de coordonare*, *raportul de subordonare* și *raportul de inerență*.

Ion Diaconescu, în lucrarea sa *Probleme de sintaxă a limbii române actuale*⁴, consideră că la nivelul *sintagmic* și la cel *frastic* se produc procesele combinatorii, aceste nivele reprezentând și domeniul de manifestare a trei relații sintactice de *coordonare*, de *subordonare* și *mixte*.

În unele lucrări apare ideea că în limba română avem patru tipuri de relații sintactice⁵. Sorin Stati și Gh. Bulgăr, în lucrarea *Analize sintactice și stilistice*, utilizează denumirile următoare: *relația de subordonare*, *relația de coordonare*, *relația predicativă* și *relația*

¹ GLR (1966: 78-79).

² Șerban (1970: 315-340).

³ Iordan (1956: 533, 688, 689).

⁴ Diaconescu, (1989: 15-18, 64-66).

⁵ Stati și Bulgăr (1970: 28).

apozitivă¹. La aceeași clasificare recurge și Gh. Constantinescu–Dobridor în lucrarea *Sintaxa limbii române*, singura diferență constând în faptul că denumirea agreată de către acesta este cea de *raport*².

Valeria Guțu Romalo, în lucrarea *Sintaxa limbii române. Probleme și interpretări*, prezintă conceptele de relații interne, relații de vecinătate și relații structurale sau relații sintactice. Autoarea consideră că în limba română avem patru tipuri de relații sintactice³: *relația de interdependență* sau de *dependență bilaterală*, *relația de subordonare* sau de *dependență unilaterală* (cu o variantă în forma *relației de subordonare dublă*), *relația de nondependență* și *relația de coordonare*.

După Gh. Trandafir între părțile de propoziție există cinci raporturi sintactice: de *coordonare*, de *subordonare*, *apozitive*, *zero* – cea care caracterizează propozițiile incidente – și *mixte bipropoziționale (binare)*⁴.

Același număr de cinci relații sintactice este prezentat în lucrarea *Sintaxa limbii române. Teorie. Sistem. Construcție*, în care Nicolae Felecan consideră că „soluția cea mai apropiată de realitate este aceea care stabilește cinci raporturi sintactice: de *coordonare*, de *subordonare*, de *interdependență* (sau de *inerență*), *apozitiv* și *explicativ*” (Felecan 2002: 17).

Dumitru Irimia consideră, atât în lucrarea din 1983, *Structura gramaticală a limbii române. Sintaxa*, cât și în lucrarea din 2008 intitulată *Gramatica limbii române*⁵, că organizarea enunțului se întemeiază pe cinci tipuri fundamentale de relații sintactice: de *interdependență*, de *dependență*, de *coordonare*, de *apozitie* și de *incidență*, specificul fiecăreia fiind dat de natura condiționărilor de expresie și semantice implicate în selectarea semnelor lingvistice din planul paradigmatic al limbii și în combinarea lor în planul sintagmatic⁶.

De șase tipuri de relații sintactice vorbește Aurelia Merlan în lucrarea *Sintaxa limbii române*⁷, relații pe care le denumește: de *interdependență*, de *dependență / subordonare*, de *coordonare*, *intermediară explicativ-justificativă*, *apozitivă* și de *incidență*.

Iorgu Iordan și Vladimir Robu, în lucrarea comună intitulată *Limba română contemporană*, prezintă șapte tipuri de relații *structurale de solidaritate* și relații *nonstructurale / de nonsolidaritate*⁸. Pe aceeași linie numerică merge și Corneliu Dimitriu în *Tratat de gramatică a limbii române. Sintaxa* vorbind despre *raportul sintactic de inerență*, *raportul sintactic de coordonare*, *raportul sintactic de subordonare*, *raportul sintactic mixt*, *raportul sintactic explicativ*, *raportul sintactic de dublare* și despre *raportul sintactic de incidență*⁹.

Conform *Gramaticii limbii române* din 2005, relațiile sintactice (relațiile structurale) care organizează enunțul sunt trei: de *dependență*¹⁰ – de dependență bilaterală, de dependență unilaterală, de *nondependență* sau de *coordonare*¹¹ – copulativă, disjunctivă, adversativă, concludivă – și de *echivalență* sau *apozitivă*¹², iar în *Gramatica de bază a limbii române* din

¹ Stati (1972: 134-150).

² Constantinescu-Dobridor (1998: 30).

³ Guțu Romalo (1973: 35-45).

⁴ Trandafir (1982: 114).

⁵ Irimia, *Gramatica limbii române*, Ediția a III-a revăzută, Iași, 2008, p. 381-382.

⁶ Irimia, *Structura gramaticală a limbii române. Sintaxa*, Iași, 1983, p. 11-12.

⁷ Merlan, *Sintaxa limbii române*, Iași, 2001, p. 14.

⁸ Iordan și Robu (1978: 553-558).

⁹ Dimitriu (2002: 1146-1147).

¹⁰ GALR II (2005: 16-19).

¹¹ *Ibidem*, p.19-24.

¹² GALR II (2005: 24).

2010 pot fi identificate patru tipuri de relații sintactice: *relații de coordonare*¹ – marcate prin conjuncții și prin conjuncții cu elemente corelative, *relații de subordonare*² – marcate prin conjuncții, prin relative, prin prepoziții, prin caz, prin acord și aderență, *relații de apozitionare*³ și relații pragmatice – situația construcțiilor incidente⁴.

Având în vedere că după modul în care relația și organizează termenii unul față de celălalt distingem între sintagme coordonative, generate de relația de coordonare și de sintagme subordonative, generate de relația de subordonare, considerăm că în limba română putem vorbi de relații de subordonare și de coordonare, apozitia și elementele incidente intrând în categoria a ceea ce denumim fapte paratetice de limbă.

În ceea ce privește relația de coordonare, definirea acesteia cunoaște o multitudine de variante în literatura de specialitate. Neomogenitatea se remarcă încă de la nivelul terminologiei utilizate de către autori, unii preferând sintagma *raporturi sintactice de coordonare*, alții sintagma *relații sintactice de coordonare*. Totuși, ca o constantă, gramaticile vorbesc de coordonarea între părți de propoziție – coordonarea din cadrul propoziției – și de coordonarea între propozițiile principale sau subordonate. Fiind posibil în limitele părții de propoziție, ale propoziției, ale frazei și ale textului, se poate spune că raportul de coordonare are o frecvență mare. Unitățile sintactice coordonate pot fi două sau mai multe (teoretic în număr nelimitat), pot avea orice importanță (principală, secundară, intermediară) și pot apărea la nivelul majorității unităților sintactice⁵.

În continuare vom prezenta doar câteva dintre variantele de definire a relației / raportului de coordonare care se regăsesc în literatura de specialitate, variante pe care le considerăm a fi reprezentative și concludente.

Valeria Guțu Romalo, în lucrarea *Sintaxa limbii române. Probleme și interpretări*, consideră relația de coordonare – pe care o denumește *relație de nondependență* – ca fiind acea relație din cadrul enunțului în care oricare dintre componenți poate fi substituit cu zero fără ca enunțul să se dezorganizeze⁶.

În lucrarea *Gramatica limbii române*, Dumitru Irimia definește *relația de coordonare* ca fiind acea relație care se stabilește între termeni care nu depind nici semantic, nici funcțional, nici structural unul de celălalt, dar care, odată intrați în aceeași sintagmă, stabilesc între ei un anumit raport semantic. În planul expresiei, termenii nu-și impun nici reciproc, nici unilateral restricții, dar prezintă măcar o trăsătură formală comună, iar sub aspectul structurii enunțului sintactic, prezența unuia dintre termeni nu e condiționată de prezența celuilalt⁷.

Nu în ultimul rând, în lucrarea din 2010, *Gramatica de bază a limbii române*, relația de coordonare este definită ca fiind acea relație care se stabilește, în mod prototipic, între unități sintactice aflate la același nivel ierarhic – fie între unități sintactice nesubordonate (propoziții principale), fie între unități sintactice similare subordonate față de același grup⁸.

Cel de-al doilea raport sintactic care caracterizează relația dintre o propoziție și altă propoziție, care îi completează sensul, aduce informații suplimentare în legătură cu conținutul

---

¹ *Ibidem*, p. 347-349.

² *Ibidem*, p. 349-353.

³ GBLR (2010: 353).

⁴ *Ibidem*, p. 354-356.

⁵ Dimitriu (2002: 383).

⁶ Guțu Romalo (1973: 41-42).

⁷ Irimia, GBLR (2008: 383).

⁸ GBLR (2010: 347).

ei sau al unuia dintre cuvintele ei, se numește relație de subordonare. Acesta este un *raport binar*, cei doi termeni ai ei fiind propoziția regentă și propoziția subordonată¹.

Valeria Guțu-Romalo consideră că în situația în care dintre doi termeni ai unei relații binare „unul răspunde pozitiv, iar celălalt răspunde negativ la testul omisiunii, raportul care se stabilește între ei este un *raport de subordonare* sau de *dependență unilaterală*” (Guțu Romalo 1973: 39).

În noua ediție a *Gramaticii limbii române* din 2005, regăsim aceeași terminologie, *relația de dependență unilaterală*². Aceasta este definită ca fiind o modalitate de realizare a relației de dependență în cadrul structurilor binare și ternare, cealaltă modalitate de realizare a acesteia fiind considerată a fi relația de dependență bilaterală sau interdependență³.

În lucrarea *Gramatica pentru toți*, Mioara Avram consideră că raporturile de subordonare sau de *determinare*, cum le mai numește, există între termeni cu funcții sintactice diferite, dintre care unul este determinant – regent, iar celălalt este determinant – subordonat⁴.

În *Gramatica de bază a limbii române* din 2010, relația de subordonare este definită ca fiind acea relație care se stabilește între două unități sintactice, dintre care una este dependență de cealaltă⁵.

În concluzie, în ceea ce ne privește considerăm denumirile de *relație de coordonare*, respectiv *relație de subordonare* ca fiind adecvate. Denumirea *relație de subordonare* este cea adecvată și agreată, deoarece are la baza o relație interlexematică binară. Ne alăturăm opiniei potrivit căreia în relația de subordonare din frază doar prin extensie vom vorbi de propoziții regente și de propoziții subordonate⁶. În realitate ne referim la propoziția care conține termenul regent – propoziția regentă – și propoziția care conține termenul subordonat, care este întotdeauna verbul predicat – propoziția subordonată. Fraza fiind o sintagmă în care relatelul este un conectiv interpropozițional, propozițiile din cadrul acesteia se constituie doar în aparență ca termeni în întregimea lor, ca grupuri de cuvinte. În realitate relația dintre propoziții e tot una interlexematică și binară, deoarece vizează de fiecare dată doar câte un lexem din fiecare. O subordonată nu este legată în întregime de regenta ei, nu este în totalitatea componentelor un termen regent, ci doar un component al său și anume predicatul, iar o regentă nu este în totalitatea componentelor ei o regentă, ci doar un anumit cuvânt din cadrul ei.

O categorie *problematică* o constituie trei, așa-numite, *raporturi* sintactice, și anume: *relația* dintre predicat și subiect, *relația* apozitivă și *relația* de incidență.

Ne vom referi punctual la fiecare dintre ele.

1. Valeria Guțu-Romalo caracterizează *relația de interdependență sau de dependență bilaterală* din grupul subiect-predicat drept fiind „forma de dependență maximă” termenii acesteia presupunându-se obligatoriu, ambii răspunzând negativ la testul omisiunii⁷. Caracterul bilateral al relației de interdependență se manifestă prin faptul că fiecare dintre cei doi termeni impune anumite particularități de expresie celuilalt: predicatul se acordă cu subiectul (subiectul îi impune particularități de număr și de persoană), iar predicatul impune subiectului caracteristica de caz nominativ⁸.

¹ Stati și Bulgăr (1970: 100) și Stati (1972: 134).

² *Ibidem*, p. 18-19.

³ GALR II (2005: 16-17).

⁴ Avram (1986: 239).

⁵ GBLR (2010: 349).

⁶ Neamțu (2010, 2011).

⁷ Guțu Romalo (1973: 38).

⁸ Guțu Romalo (1973: 39).

Pe aceeași linie teoretică se înscriu atât lucrarea lui Iorgu Iordan împreună cu Vladimir Robu, *Limba română contemporană*¹, precum și noua ediție a *Gramaticii limbii române* din 2005. Aici regăsim *relația de dependență bilaterală sau interdependentă* definită ca fiind o modalitate de realizare a relației de dependență, cealaltă modalitate de realizare a acesteia fiind considerată a fi relația de dependență unilaterală în cadrul structurilor binare și ternare².

Gh. Constantinescu-Dobridor în lucrarea *Sintaxa limbii române* vorbește despre *relația predicativă*³, iar Corneliu Dimitriu în capitolul în care face referire la acest raport sintactic⁴ adoptă sintagma de *raport sintactic de inerență*.

În viziunea lui D. D. Drașoveanu, prezentată în lucrarea *Despre natura raportului dintre subiect și predicat*, acest raport este văzut ca „dependență a predicatului față de subiect, pentru că predicatul se acordă cu subiectul” (Drașoveanu 1958: 175). Autorul afirmă că „acordul (element al formei) pe căi specifice nu modifică esența raportului: el rămâne același, și în cazul atributului și în cazul predicatului – de inerență, iar mijlocul lui de realizare gramaticală este de asemenea același: acordul” (Drașoveanu 1958: 181).

Sorin Stati în colaborarea cu Gh. Bulgăr din lucrarea *Analize sintactice și stilistice* consideră că relația predicativă are două însușiri care indică faptul că în relația predicativă ambii termeni impun celuilalt anumite condiții: subiectul cere de la predicat două caracteristici morfologice, numărul și persoana, predicatul cere de la subiect să se afle la cazul nominativ – fenomen de recțiune⁵.

După cum am observat raportul dintre subiect și predicat are mai multe interpretări. În acest sens, G. G. Neamțu consideră că pot fi clasificate în trei: raport de interdependență, raport de subordonare a subiectului față de predicat și raport de subordonare a predicatului față de subiect⁶.

G. G. Neamțu demonstrează că nu putem vorbi de o relație de interdependență între subiect și predicat din mai multe motive complex argumentate, dintre care îl amintim pe acela conform căruia nu se poate dovedi că verbul predicat îi impune subiectului cazul nominativ⁷. De asemenea, nu poate intra în discuție nici ideea de relație de subordonare a subiectului față de predicat, ipoteză care este infirmată, printre altele, de imposibilitatea recunoașterii nominativului-subiect drept o categorie de relație, precum și de acordul recunoscut al predicatului cu subiectul⁸.

Ne alăturăm tezei în conformitate cu care între subiect și predicat putem vorbi de o relație de subordonare a predicatului față de subiect⁹. Acordul verbal este acordul în număr și persoană a predicatului cu substantivalul în nominativ₁-subiect. Subiectul impune predicatului prin acord un anumit număr și o anumită persoană, acordul devenind în acest fel mijlocul de subordonare al predicatului față de subiect. Predicatul este cel care se acordă cu subiectul și astfel predicatul este cel care este subordonat subiectului și nu invers¹⁰. În sintagma predicativă (subiect+predicat), acordul, ca o formă specială de regim, acționează în unisens. În ceea ce privește nominativul₁ subiectului, acesta nu este impus de verbul predicat, ci nominativul₁ este o condiție pe care trebuie să o îndeplinescă termenul regent al predicatului,

¹ Iordan și Robu (1978: 555).

² GALR II (2005: 17).

³ Constantinescu-Dobridor (1998: 36).

⁴ Dimitriu (2002: 1147-1161).

⁵ Stati și Bulgăr (1970: 38).

⁶ Neamțu, (1986: 16-17).

⁷ *Ibidem*, p. 18-19.

⁸ *Ibidem*, p. 20-21.

⁹ Neamțu (1986: 22) și Drașoveanu (1958: 181).

¹⁰ Neamțu (1986: 22).

adică subiectul¹. Subiectul nu contractează lexemul predicat, ci este actualizat de către acesta din urmă, iar din acest motiv subiectul nu este funcție sintactică².

În concluzie, întrucât în determinarea raportului gramatical este decisiv mijlocul prin care se realizează acest raport și fiindcă, în cazul subiectului și al predicatului, acesta este acordul, rezultă că predicatul este subordonat subiectului³.

2. Iorgu Iordan și Vladimir Robu în lucrarea intitulată *Limba română contemporană* fac referire la relația de nondependență apozitivă ca fiind acea relație care are valoarea echivalenței relative a două unități prin aceeași referință⁴.

În *Gramatica limbii române*, Dumitru Irimia definește relația de apozitie ca fiind „expresia sintactică a intersectării a două sau mai multe perspective semantice din care este interpretată la un moment dat o aceeași realitate extralingvistică” (Irimia 2008: 578).

Pe aceeași linie teoretică referitoare la tipologia raportului apozitiv merge noua ediție a *Gramaticii limbii române* din 2005⁵, precum și lucrarea din 2010, *Gramatica de bază a limbii române*, lucrare în care apozitionarea reprezintă o relație de echivalență discursivă și referențială între doi constituenți, dintre care unul este baza, iar celălalt este apozitia⁶.

În *Gramatica limbii române*, Dumitru Irimia consideră apozitia ca fiind funcție sintactică și dezvoltă o întreagă teorie în acest sens⁷.

D. D. Drașoveanu susține și demonstrează că „nimic din ce intră în zona paranteticului – nici segmentele incidentale, nici cele explicative – nu este funcție, pentru că, prin însuși faptul de a se situa între paranteze, nu actualizează valențe. Nici reala apozitie, din același motiv, nu este funcție, ea nefiind decât repetare, copia duplicatului unei funcții date.” (Drașoveanu 1997: 75).

Ne alăturăm și noi acestei opinii conform căreia apozitia este în nonraport cu termenul antecedent, nu este în relație cu acesta, nu este un contractant al acestuia. Semnele explicite și materiale ale acestui nonraport sunt pauzele de la stânga și de la dreapta, pauze izolante marcate în scris prin perechea de virgule sau semne echivalente.

În consecință, nu există un raport sintactic apozitiv. Relația apozitiei cu termenul antecedent este de natură parantetică, exclusiv semantică.

3. În lucrarea *Probleme de sintaxă a limbii române actuale*, Ion Diaconescu denumește raportul de incidență ca *supraordonare* și consideră ca acesta nu este un raport propriu-zis, deoarece două unități propoziționale nu aparțin aceluiași plan de comunicare⁸.

Iorgu Iordan și Vladimir Robu în lucrarea *Limba română contemporană* folosește denumirea de relație de interdependență bilaterală mediată ca fiind acea relație care caracterizează structura enunțului constituit din două unități care aparțin la două planuri de vorbire (vorbirea directă și vorbirea autorului care reproduce vorbirea directă a altui autor – Elevi, *zice profesorul*, deschideți cărțile) și care alcătuiesc structuri sintactice caracterizate prin relații sintagmatice⁹.

În *Gramatica pentru toți*, Mioara Avram consideră *construcțiile incidente* ca fiind acele elemente nelegate sintactic a căror intervenție tulbură caracterul unitar al unei propoziții sau fraze.

---

¹ *Ibidem*, p. 18.

² Drașoveanu (1997: 76).

³ Concluzie formulată de Hâzy, 1977, capitolul II, *Relația dintre subiect și predicat*, p. 16-22.

⁴ Iordan și Robu, (1978: 556).

⁵ GALR II (2005: 24).

⁶ GBLR (2010: 353-354).

⁷ Irimia (2008: 580-587).

⁸ Diaconescu (1989: 245).

⁹ Iordan și Robu (1978: 555-556).

În *Gramatica limbii române*, Dumitru Irimia consideră că relația de incidență este expresia sintactică a intersectării a două sau mai multe planuri în interiorul aceleiași enunț care devine astfel un enunț complex¹.

În *Gramatica limbii române* din 1966, sub titlul general de „Fenomene și procedee sintactice comune frazei și propoziției” se discută despre *cuvintele și construcțiile incidente*, adică acele cuvinte și construcții care aduc o comunicare suplimentară în interiorul unei comunicări de bază².

În noua ediție a *Gramaticii limbii române* din 2005, *cuvintele și construcțiile incidente* sunt luate în discuție în capitolul intitulat „Structuri sintactice deviante”, din partea a II-a, „Organizarea discursivă”, parte consacrată diferitelor aspecte ale discursului. Între aceste fenomene, alături de elipsă, anacolul, repetiție, sunt integrate și construcțiile incidente, în subcapitolul „Construcții incidente”³, precum și parțial, în „Tipuri de discurs” în interpretarea vorbirii directe⁴.

În lucrarea din 2010, *Gramatica de bază a limbii române*, se precizează că există câteva situații în care componente ale enunțului (cuvinte, grupuri de cuvinte, propoziții) angajează relații pragmatice, discursive cu celelalte elemente componente. Aceasta este situația construcțiilor incidente⁵, situație în care structura propoziției este întreruptă pentru ca locutorul să-și exprime un anumit punct de vedere, să aducă explicații suplimentare în legătură cu cele enunțate, să facă legătura dintre idei.

D. D. Drașoveanu susține și demonstrează că „nimic din ce intră în zona paranteticului – nici segmentele incidentale, nici cele explicative – nu este funcție, pentru că, prin însuși faptul de a se situa între paranteze, nu actualizează valențe.” (Drașoveanu 1997: 75).

Ne alăturăm și noi acestei opinii conform căreia relația de incidență este în nonraport cu termenul antecedent, nu este în relație cu acesta, nu este un contractant al acestuia. În consecință, pornind de la principiul conform căruia unde nu este relație nu este nici funcție sintactică, concluzionăm prin a spune că nu există un raport sintactic de incidență. Relația de incidență este de natură parantetică, exclusiv semantică.

În concluzie, din cele prezentate rezultă că în limba română putem vorbi doar despre două tipuri de relații sintactice, și anume relația de coordonare și relația de subordonare, toate celelalte fiind doar variante și variații ale acestora.

BIBLIOGRAFIE

- Avram, Mioara, 1986, *Gramatica pentru toți*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România.
- Avram, Mioara, 2007, *Studii de sintaxă a limbii române*, București, Editura Academiei Române.
- Bratu, Mirela-Fabiola, 2003, *Apoziția în limba română*, București, Editura Perpessicius.
- Constantinescu-Dobridor, Gh., 1998, *Sintaxa limbii române*, București, Editura Științifică.
- Crăciun, Corneliu, 2001, *Sinteze de limbă română. Sintaxa*, Oradea, Editura Logos '94.
- Diaconescu, Ion, 1989, *Probleme de sintaxă a limbii române actuale*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Dimitriu, Corneliu, 2002, *Tratat de gramatică a limbii române. Sintaxa*, Iași, Editura Institutul European.

¹ Irimia, (2008: 588).

² GLR II (1966: 422-427).

³ GALR II (2005: 738-742).

⁴ *Ibidem*, p. 819-820.

⁵ GBLR (2010: 354-357).

- Drașoveanu, D. D., 1958, *Despre natura raportului dintre subiect și predicat*, București, Editura Academiei Republicii Populare Române.
- Drașoveanu, D. D., 1997, *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Editura Clusium, Cluj-Napoca.
- Felecan, Nicolae, 2002, *Sintaxa limbii române. Teorie. Sistem. Construcție*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
- GALR, 2005, *Gramatica limbii române, Enunțul*, vol. II, coordonator Valeria Guțu Romalo, București, Editura Academiei Române.
- GBLR, 2010, *Gramatica de bază a limbii române*, coordonator Gabriela Pană Dindelegan, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – AL. Rosetti”, București, Univers Enciclopedic Gold.
- GLR, 1966, *Gramatica limbii române*, vol. I și vol. II, *Ediția a II-a revăzută și adăugită*, București, Editura Academiei.
- Guțu Romalo, Valeria, 1973, *Sintaxa limbii române. Probleme și interpretări*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Hâzy, Ștefan, 1977, *Predicativitatea: Determinare contextuală analitică*, Cluj-Napoca, Editura Dacia.
- Hristea, Theodor (coordonator și autor principal), 1981, *Sinteze de limba română*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Iordan, Iorgu, 1956, *Limba română contemporană*, București, Editura Ministerului Învățământului.
- Iordan, Iorgu, Robu, Vladimir, 1978, *Limba română contemporană*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Iordan, Iorgu, Guțu Romalo, Valeria, Niculescu, Alexandru, 1967, *Structura morfologică a limbii române contemporane*, București, Editura Științifică.
- Irimia, Dumitru, 1983, *Structura gramaticală a limbii române. Sintaxa*, Iași, Editura Junimea.
- Irimia Dumitru, 2008, *Gramatica limbii române*, ediția a III-a revăzută, Iași, Editura Polirom.
- Merlan, Aurelia, 2001, *Sintaxa limbii române: Relații sintactice și conectori*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Neamțu, G. G., 1986, *Predicatul în limba română. O reconsiderare a predicatului nominal*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Neamțu, G. G., 1999, *Teoria și practica analizei gramaticale. Distincții și ... distincții*, Cluj-Napoca, Editura Excelsior.
- Neamțu, G. G., 2010 / 2011, *Curs de sintaxă* (anul universitar 2010 / 2011), Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Facultatea de Litere.
- Stati, Sorin, 1972, *Elemente de analiză sintactică*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Stati, Sorin, Bulgăr, Gh., 1970, *Analize sintactice și stilistice*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Șerban, Vasile, 1970, *Sintaxa limbii române*, București, Editura Didactică și Pedagogică.
- Trandafir, Gheorghe D., 1982, *Probleme controversate de gramatică a limbii române actuale*, Craiova, Editura *Scrisul românesc*.

TYPOLOGY OF SYNTACTIC RELATIONS IN ROMANIAN

(Abstract)

This paper is intended as a presentation of the typology of syntactic relations in Romanian. There is no unity of views in Romanian literature with regard to the designation of these relations and their number. Thus, while traditional grammar considers the existence of two types of syntactic relations, the authors of the 2005 Romanian Grammar say there are three syntactic relations that organise statement, and in the view of other authors their number gradually increases up to seven.

We will focus on authors' opinions and on the arguments on which they are based in order to outline a suggestive picture of the topic that we approach. We would like to mention from the outset that, as regards this topic, we share the viewpoint of the Cluj grammar, all our arguments being based on the already known theories of the great writers of this school.